

Virkemidler til reduktion af kvælstofudledningen

I to kataloger beskrives en række virkemidler inden for og uden for dyrkningsfladen, som kan mindske udledningen af kvælstof til de kystnære farvande. For hvert virkemiddel er der fokus på effektiviteten, økonomien og den potentielle udbredelse.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Når kvælstof udvaskes fra landbrugsjord kan det ende i vandmiljøet og skabe miljøproblemer i form af forøget algeproduktion og iltvind. En lang række virkemidler kan reducere problemet ved at

- mindske kvælstoftabet fra landbrugsjorden
- fjerne kvælstof fra drænvand
- fjerne kvælstof direkte i vandmiljøet

Minivådområder er et omkostningseffektivt virkemiddel uden for dyrkningsfladen. Foto: Flemming Gertz.

Virkemidler på dyrkningsfladen

Kataloget over virkemidler på dyrkningsfladen beskriver tiltag, som medfører en ændret dyrkningspraksis. Fælles for disse virkemidler er, at de reducerer udvaskningen af kvælstof fra rodzonen. I kataloget beskrives følgende virkemidler:

• Efterafgrøder • Mellemafgrøder • Tidlig såning af vintersæd • Halmnedmuldning • Slæt i stedet for afgræsning • Øget areal af frøgræs i sædskiftet • Øget areal af roer i sædskiftet • Reduceret kvælstoftildeling • Reduceret jordbearbejdning	• Randzoner • Ammonium/ammoniak-gødning i stedet for ammonium-nitrat-gødning • Afgasning af gylle • Separering af gylle • Udtagning af landbrugsjord • Dyrkning af pil • Dyrkning af permanent græs • Omlægning til økologisk mælkeproduktion

[Katalog for dyrkningsrelaterede virkemidler](#)

Kataloget blev udarbejdet i december 2011 og er ikke ændret væsentligt siden.

Virkemidler uden for dyrkningsfladen

Kataloget over virkemidler uden for dyrkningsfladen beskriver tiltag, som

- kan reducere kvælstofudledningen under transporten fra rodzonen til kystvandene
- kan fjerne kvælstof ved denitrificering
- påvirke det fysiske miljø i kystvandene

I kataloget beskrives følgende virkemidler:

• Vådområder • Konstruerede vådområder (minivådområder) • Afskæring af dræn m.v. • Intelligente randzoner • Forbud mod bundskrabende redskaber	• Kontrolleret dræning • Genetablering af stenrev • Muslingedyrkning • Algedyrkning • Reetablering af ålegræs • Iltning af bundvand

[Katalog for virkemidler uden for dyrkningsfladen](#)

Dette katalog er stærkt revideret i forhold til den tidligere udgave fra 2011.

Katalogerne giver overblik, men er ikke fuldstændige

I begge virkemiddelkataloger er der udarbejdet en oversigt over virkemidlernes effekt og omkostningerne pr. kg udledt kvælstof. Estimaterne er fremkommet dels ved litteraturstudier, dels ved modelberegninger. I nogle tilfælde har det været nødvendigt at supplere med en vis grad af skøn, og det vil fremgå af beskrivelsen. Effekter og omkostninger varierer i praksis meget fra lokalitet til lokalitet, og det vil derfor være nødvendigt at regne på de enkelte tiltag i de konkrete situationer. Effekterne af de enkelte virkemidler er i mange tilfælde ikke additive.

Generelt har de to virkemiddelkataloger karakter af at være overbliksskabende og kan ikke betragtes som udtømmende beskrivelser af alle de virkemidler, der kan anvendes til at reducere kvælstofudledningen. Hensigten er at give et hurtigt overblik over de mest almindelige tiltag.